

Neveser Peşrev

Ney

Neyzen **Yusuf Paşa**

Usûlü : **Hafif** [32/4]

1. Hane / (Hane-i Evvel) / (Serhane)

2. Hane / (Hane-i Sani)

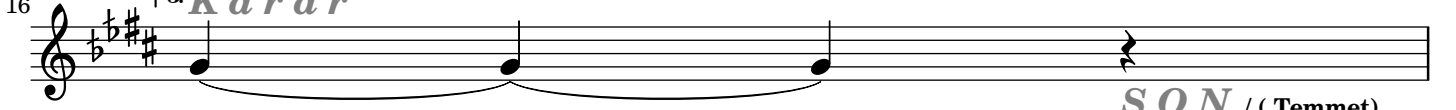
3. Hane / (Hane-i Salis)

4. Hane / (Hane-i Rabi)

5. Karar

SON / (Temmet)

Neyzen

Yusuf Paşa

[1821 - 1884]

İstanbul'da Beşiktaş Mevlevî Hanesi'nde doğmuştur. Bu dergâhın şeyhi olan neyzen Şeyh Said Dede'nin oğludur. Neyzen Salih Dede'nin yeğeni olan Yusuf Paşa, herkesin Mevlevî tarikatına bağlı olduğu bir aile içinde ve Beşiktaş Mevlevî hanesi'nde yetişmiştir. Ney sazını babası Şeyh Said Dede'den öğrendi. 20 yaşından evvel Beşiktaş Mevlevî hanesine neyzen başı, aynı zamanda çile çıkarıp (Dede) olmuştur. 19 yaşında Mızıkay-ı Hümayun 'a girmiş olan Yusuf Paşa, buradan yetiştiği için dergâha şeyh olamamıştır. Abdülmecid'e (1839–1861) mabeyinci ve muhâsib olmuştur. Abdülaziz,(1861–1876) ney hocası olan Yusuf Bey'in rütbesini miralaylıktan Mirlivalığa (Paşalığa) yükseltti. Hemedan Sabık Şehbenderi Nail Bey, el yazması notlarında şöyle yazıyor: 12.10.1864'de ise Abdülaziz'e mâbeyinci oldu. 1862 yılında padişahın Mısır eyaletini teftiş seyahatinde mâbeyinci olarak heyette bulunduğunu söylenilir. Sonraları Ferik (Orgeneral) olan Yusuf Paşa, Abdülaziz'den başka Üsküdar Mevlevî hanesi neyzenbaşısı Osman Dede'nin ve Şeyh Hüseyin Fahrettin Dede'nin de ney hocalığını yapmıştır. Şişman, yakışıklı bir kişi olan Yusuf Paşa, içkiye fazla düşkünlüğü sebebiyle en verimli çağlarında hayata gözlerini yummuştur. Bahariye Mevlevî hanesi türbesine gömülmüştür. Yusuf Paşa'nın kızından olan torunu Kemani Reşat Erer (1899–17.12.1940) dir. XIX. yüzyıl Türk musikisi saz eserleri bestekârları arasında en önde gelen isimlerdendir. Son derece zevkli, parlak ve duygusallığı ağır basan peşrev ve saz semâileri için tek kelime ile mükemmel diyebiliriz.(84) Neyzen Yusuf Paşa'nın doğum ve ölüm tarihleri hakkında değişik kaynaklarda çeşitli tarihler vardır. Bunları kaydetmek ve en doğrusunu araştırmacıların bulmasına yardımcı olmak istedim. İbnülemin Mahmud Kemal İnal-Hoş Sadâ, sh.285:1820–1884 Sadun Aksüt:500 Yıllık Türk Musiki Antolojisi, sh.30,1820–1885 Yılmaz Öztuna: Türk Musikisi Ansiklopedisi, C.II.2.ci kısım, sh.294:1821–1884 Vural Sözer: Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi, sh.456:1820–1885 ESERLERİ: Hicaz Peşrevi-Devr-i Kebir, Hicaz Saz Semaîsi, Hicaz Hümayun Peşrevi-Devr-i Kebir, Hicaz Hümayun Saz Semaîsi, Hüzzam Peşrevi-Devr-i Kebir, Hüzzam Saz Semaîsi (Son hanesi tek parçalıdır), Acembuselik Peşrevi-Devr-i Kebir, Acembuselik Saz Semaîsi, Neveser Peşrevi-Hafif, Neveser Saz Semaîsi, Dügâh Peşrevi -Devr-i Kebir, Dügâh Saz Semaîsi, Sababuselik Peşrevi-Devr-i Kebir, Sababuselik Saz Semaîsi, Rast Peşrevi-Devr-i Kebir, Rast Saz Semaîsi, Segâh Peşrevi-Devr-i Kebir, Segâh Saz Semaîsi, Nihavend Saz Semaîsi, Not: Türk Musikisi Ansiklopedisi, C.II.2. ci kısım sh. 395 de Yılmaz Öztuna, Müstear Peşrevi-Nühüft Peşrevi-ayrıca: Bayatî-Hüseyinî-Irak makamlarında da saz semâileri bulunduğunu kaydetmiştir. Ancak, peşrevleri bulmak mümkün olmadı. Bunun yanı sıra sadece Hüseyinî saz semâisini bulabildik. Diğer eserler hakkında bir bilgi sahibi olamadık.

ŞARKILAR: Ferahfeza-Yürük Semaî: Sâye-i lûtfun ile şâhenşehâ(2 küt'a-methiye) Acemaşiran-Düyek: Kârın şive oldu yeter Karcıgar-Aksak: Eyle şevk-engîz-i hasret, sine-i sûzânımı... Şevkefza -Düyek: Eyledin ağyârı mahrem gonca-fem(2 küt'a) Nihavend-Aksak: Yâr geldi, neş'em erdi kemâle Nihavend-Aksak: Kerem eyle dil-i zâra

Şarkılar hakkında önemli not: Neyzen Yusuf Paşa adına gösterilen: Üç küçük Uşşak, iki adet Hicaz ve bir adet Rast şarkının gerçek sahibini araştırdık. Ancak Yusuf Paşa adına herhangi bir yerde rastlamadık. Değerli müzisyen ve büyük bir nota koleksiyonuna sahip Cüneyd Orhon da bu konuda incelemelerde bulundu. Ancak bu şarkıların Yusuf Paşa'ya aidiyetine dair herhangi bir kanıt bulunmadığını beyan etti.

Bu şarkılar şunlardır: Uşşak-Aksak: Feryadın çıkar eflâke Uşşak-Aksak: Yürek oldu gamınla pare pare Uşşak-Sengin Semaî: Yaş yerine kan döküyor gözlerim Hicaz-Devr-i Hindi: Yad edip geçem demi âh ağlarım Hicaz-Düyek: Şimi bir mâh-ı cihân-tâb gelip Rast-Aksak: Dilimde yâd iken verd-i cemâlin

H a f i f U s û l ü

Bu usûlün 32/2'lik üçüncü mertebesi ile birinci, 32/4'lük ikinci mertebesi ile ikinci besteler ölçülmüştür. XV. veya XVI. Asırda icad edilmiştir.

a) 32 zamanlıdır.

b) Sekiz tane 4 zamandan veya bir başka deyişle sekiz tane değişik formada Sofyân'dan yapılmıştır. (4+4+4+4+4+4+4+4=32). Usûlü meydana getiren her 4 zamandan sonra noktalı ve 32 zaman sonunda düz kalın bir veya iki ölçü çizgisi çekilmelidir.

c) 32/8'lik birinci mertebe, 32/4'lük ikinci mertebe, 32/2'lik üçüncü mertebesi kullanılmışsa da en çok 32/4 ikinci mertebe, bundan biraz daha az 32/2 üçüncü mertebeleri kullanılmıştır. 32/4'lüğe Hafif, 32/2'liğe Ağır Hafif denir.

H a f i f D a r b U s û l ü

[32 / 4] m e r t e b e s i

- 1 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 3 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 4 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 5 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 6 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 7 . Darb : (Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 8 . Darb : (Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 9 . Darb : (Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 10 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 11 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 12 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 13 . Darb : (Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 14 . Darb : (Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 15 . Darb : (Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 16 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 17 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 18 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 19 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 20 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 21 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 22 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 23 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 24 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 25 . Darb : (Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 26 . Darb : (Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hürşit UNGAY

2) ' Türk Müsikisi Nazariyatı ve Usülleri-Kudüm Velveleleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]